

TVÅ TALANGFULLA JÄVLAR

1

Min far – min *berömd*e far – dog 2023 vid nittio års ålder. Två år innan han dog fick han ett mejl från en frilansskribent som hette Ruth Crawford och som bad om tid för en intervju. Jag läste det för honom, liksom jag läste all hans övriga både personliga och yrkesmässiga korrespondens, för vid det laget hade han slutat använda sina elektroniska apparater – först sin stationära dator, sedan sin laptop och till slut sin älskade mobil. Hans syn förblev utmärkt ända till slutet, men han sa att han fick huvudvärk av skärmen på sin Iphone. Under mottagningen efter begravningen talade doktor Goodwin om för mig att pappa kanske hade drabbats av en rad små slaganfall innan han fick sin stora stroke.

Ungefär samtidigt som han slutade använda sin mobil – det var fem eller sex år innan han dog – gick jag i tidig pension från mitt arbete som skolchef i Castle Countys skoldistrikt och började arbeta heltid hos min far. Det fanns mycket att göra. Han hade en hushållerska, men på kvällarna och under helgerna fick jag överta hennes plikter. Jag hjälpte honom klä sig på morgnarna och klä av sig på kvällarna. Jag skötte det mesta av matlagningen och fick då och då städa upp när pappa inte lyckats ta sig till badrummet mitt i natten.

Han hade en allttiallo också, men vid det laget var Jimmy Griggs själv nästan åttio, så jag fick ta över de uppgifter som Jimmy lämnade ogjorda – allt från att gödsla pappas älskade blomrabatter till att rensa avloppen när det blev stopp i dem. Något serviceboende diskuterades aldrig, fast Gud vet att pappa skulle ha haft råd med

det. Det dussin supersäljande romaner han gett ut under fyrtio års tid hade gjort honom mycket välbärgad.

Den sista av hans »uppslukande tegelstenar« (som Donna Tartt skrev i *New York Times*) utkom när pappa var åttiotvå. Han gjorde den obligatoriska rundan intervjuer, poserade för de obligatoriska fotografierna och meddelade därefter att han pensionerat sig. Till media gjorde han det älskvärt, med sin »karaktäristiska humor« (som Ron Charles skrev i *Washington Post*). Till mig sa han: »Gudskelov att det är slut med skitsnacket.« Med undantag för den informella livsstilsintervju han gav Ruth Crawford talade han aldrig mer för publicering. Han blev tillfrågad många gånger och tackade alltid nej; han hävdade att han sagt allt han hade att säga och förmodligen somliga saker som han borde ha hållit tyst om.

»Ger man tillräckligt många intervjuer«, sa han en gång till mig, »så är det ofrånkomligt att man gör bort sig en eller annan gång. Det är de citaten som stannar kvar, och ju äldre man blir, desto mer sannolikt gör man om det.«

Men hans böcker fortsatte att sälja, så hans kontorsarbete fortsatte. Jag gick igenom kontraktsförnyelserna, omslagsförslagen och då och då erbjudanden om optioner på film- eller teverättigheter med honom och jag läste pliktskyldigt upp varenda intervjuförfrågan sedan han blivit oförmögen att själv läsa dem. Han sa alltid nej, också till Ruth Crawfords förslag.

»Ge henne standardsvaret, Mark – snällt att ni ber mig, men nej tack.« Fast han tvekade lite, för den här förfrågan var lite annorlunda.

Crawford ville skriva en artikel om min far och hans långa vänskap med David »Butch« LaVerdiere, som dog 2019. Pappa och jag flög till hans begravning på västkusten i ett chartrat Gulfstreamplan. Pappa var alltid försiktig med sina pengar – inte snål, men försiktig – och den enorma kostnaden för den resan sa en hel del om hans känslor för mannen jag kallade farbror Butch när jag

växte upp. Känslorna var fortfarande starka, trots att de inte träffats på minst tio år.

Pappa blev ombedd att tala vid begravningen. Jag trodde inte att han skulle göra det – hans motvilja mot att stå i rampljuset omfattade allt, inte bara intervjuer – men han gjorde det. Han gick inte fram till podiet utan reste sig bara från sin plats med hjälp av käppen. Han hade alltid varit en god talare, och det förändrades inte med åren.

»Som barn gick Butch och jag i en skola med bara ett rum. Det var före andra världskriget och vi bodde i ett samhälle utan trafikljus eller gatubeläggning. Vi lagade och lappade bilar, idrottade först och tränade sedan andra. Som vuxna deltog vi i lokalpolitiken och skötte soptippen – två sysslor som när jag tänker på saken var väldigt lika varandra. Vi jagade, vi fiskade, vi släckte gräsbränder på sommaren och plogade vägar på vintern. Och plöjde samtidigt ner en hel massa brevlådor. Jag kände honom när ingen som bodde längre bort än tre mil hade hört talas om vare sig honom eller mig. Jag borde ha kommit och hälsat på honom under de här senaste åren, men jag har varit upptagen med mitt eget. Jag tänkte för mig själv att jag skulle få tid att göra det. Så tänker vi väl alltid, förmodar jag. Ända tills tiden tar slut. Butch var en fin konstnär, men dessutom var han en fin människa. Det tror jag är viktigare. Några av er håller kanske inte med om det, och det har ni all rätt att inte göra. Men jag ställde alltid upp för honom och han ställde alltid upp för mig.«

Han gjorde en paus, sänkte huvudet och funderade.

»Där jag bor hemma i Maine har vi ett sätt att uttrycka den sortens vänskap. Vi säger att vi 'håller tätt'.«

Det gjorde de. Och de höll tätt om sina hemligheter också.

Ruth Crawford hade en gedigen bakgrund – jag kollade upp den. Hon hade publicerat artiklar, oftast personporträtt, i ett dussin tidningar, många av dem lokala eller regionala (New England-tid-

skrifter som *Yankee*, *Down East* i Maine, *New England Life*) men några nationella, bland dem en text om den ökända staden Derry i *New Yorker*. När det gällde Laird Carmody och Dave LaVerdiere tyckte jag att hon hade en bra vinkel för sin föreslagna artikel. Idén hade som hastigast dykt upp i annat som skrivits om antingen pappa eller farbror Butch, men hon ville gå på djupet: två män från samma småstad i Maine som blivit berömda inom var sitt kulturellt område. Och inte bara det. Både Carmody och LaVerdiere hade blivit ryktbara när de var runt fyrtiofem, vid en tid i livet när de flesta män och kvinnor har gett upp sin ungdoms ambitioner. När de, som pappa en gång uttryckte saken, har grävt sig ner i gamla hjulspår och börjat möblera dem. Ruth ville utforska hur en så osannolik slump hade kunnat inträffa ... om det nu verkligen var en slump.

»Måste det finnas något skäl?» frågade pappa när jag läst klart ms Crawfords brev. »Är det vad hon hävdar? Jag misstänker att hon aldrig har hört talas om de där tvillingbröderna som samma dag vann en massa pengar på sina respektive delstatslotterier.«

»Fast det var kanske inte *enbart* en slump«, sa jag. »Om vi nu antar att du inte bara hittade på den där historien just nu.«

Jag väntade på att han skulle svara, men han gav mig bara ett leende som kunde ha betytt vad som helst. Eller ingenting. Så jag fortsatte.

»Vad jag menar är att de där tvillingarna kunde ha växt upp i en miljö där alla spelade. Vilket väl skulle göra det lite mindre osannolikt, eller hur? Och hur var det med alla lotter de köpt genom åren som inte gav någon vinst?»

»Nu förstår jag inte poängen, Mark«, sa pappa. Fortfarande med det där lilla leendet. »Har du ens någon?»

»Bara att jag kan förstå varför den här kvinnan är intresserad av att utforska det faktum att både du och Dave kommer från en liten håla och blommade upp mitt i livet.« Jag höjde händerna vid

sidorna av ansiktet, som för att rama in en rubrik. »Kan det ha varit ... ödet?»

Pappa funderade på saken medan han gned ena handen över den vita skäggstubben i sitt djupt fårade ansikte. Jag trodde faktiskt att han kanske var på vippen att ändra sig och säga ja. Sedan skakade han på huvudet. »Skriv bara ett av dina vänliga brev, säg att jag inte ställer upp och önska henne allt gott i framtiden.»

Så det gjorde jag, fast någonting med hur pappa såg ut just då stannade kvar hos mig. Han såg ut som om han skulle ha kunnat säga en hel del om hur han och hans vän Butch hade blivit rika och berömda, men valde att inte göra det. Valde att hålla tätt.

Ruth Crawford blev kanske besviken över att pappa vägrade att ställa upp på en intervju, men hon släppte inte projektet. Inte heller släppte hon det när jag också vägrade att låta mig intervjuas eftersom min far inte skulle vilja att jag ställde upp när han själv hade sagt nej, och dessutom visste jag inget mer än att min far alltid hade älskat berättelser. Han läste mycket, gick aldrig någonstans utan att ha en pocketbok nedkörd i bakfickan. Han berättade fantastiska historier för mig vid läggdags och ibland skrev han ner dem i ett av sina spiralblock. Och vad farbror Butch beträffade gjorde han en väggmålning i mitt rum – pojkar som kastade boll, pojkar som fångade eldflugor, pojkar med metspön. Ruth ville förstås se den, men den hade målats över för länge sedan när jag växte ifrån den sortens barnsligheter. När först pappa och sedan farbror Butch sköt i väg som ett par raketer pluggade jag vid Maineuniversitetet där jag tog en examen i pedagogik. För det påstås ju att de som inte kan åstadkomma något blir lärare, och att de som inte duger till lärare undervisar lärare. Min fars och hans bästa väns framgångar förvånade som sagt mig lika mycket som någon annan där hemma. Det påstås ju också att inget gott kan komma från Nasaret.

Allt det där skrev jag i ett brev till ms Crawford, eftersom jag hade dåligt samvete – åtminstone lite – över att inte ge henne intervjun hon bett om. I brevet sa jag att de förstås måste ha haft drömmar, precis som de flesta, och precis som de flesta hade de behållit de drömmarna inom sig. Jag hade förmodat att både historierna som pappa hittade på och farbror Butchs gladlynta målningar bara var hobbies, som att tälja i trä eller plinka på gitarr. Men sedan började pengarna rulla in. Det där skrev jag på maskin, men sedan lade jag till ett handskrivet P.S: *Och kul för dem!*

Det finns tjugosju självstyrande samhällen i countyt Castle. Castle Rock är det största av dem och Gates Falls det näst största. Harlow, där jag växte upp som son till Laird och Sheila Carmody, är inte ens ett av de tio största. Fast Harlow har växt en hel del sedan jag var barn, och ibland sa pappa – som också bodde hela sitt liv i Harlow – att han knappt kunde känna igen staden. Han gick i en enrumsskola; jag gick i en med fyra rum (två klasser i varje); nu finns det en skola med åtta klassrum och geotermisk värme och svalka.

När pappa var barn var Route 9 den enda av gatorna i staden som hade beläggning. Inne i staden kallades den Portland Road. När jag föddes var de enda gator som saknade beläggning Deep Cut Road och Methodist Road. Numera är samtliga gator asfalterade. På sextiotalet fanns det bara en butik, Brownie's, där gamla män faktiskt satt och pratade runt en tvättäkta tunna med inlagd gurka. Nu finns det två eller tre butiker och ett slags stadskärna (om man nu vill kalla den det) längs Quaker Hill Road. Vi har en pizzeria, två skönhetssalonger och – svårt att tro, men sant – en nagelsalong som verkar vara lönsam. Fast det finns ingen high school; den saken har inte ändrats. Tonåringar i Harlow har tre alternativ: Castle Rocks high school, Gates Falls high school eller Mountain Views sekundärskola, den som för det mesta kallas för

Christerakademin. Här ute är vi ett gäng lantisar: kör pickuper, lyssnar på country, dricker kaffe med brandy och röstar i de flesta fall på republikanerna. Vi är inte kända för någonting alls, utom för två män som kommit härifrån: min pappa och hans vän Butch LaVerdiere. Två begåvade jävlar, som pappa formulerade saken under sitt korta och impulsiva samtal med Ruth Crawford.

Så din mamma och pappa tillbringade hela livet där? skulle en stadsmänniska kunna fråga. Och sedan tillbringade DU hela livet där. Är du fullständigt tokig?

Inte alls.

Robert Frost sa att ens hem är stället där de är tvungna att ta emot en oavsett när man kommer. Det är också platsen man börjar på, och om man är en av dem som har tur är det platsen där man slutar. Butch dog i Seattle, en främling i ett främmande land. Kanske var det okej för honom, men jag måste undra om han inte när slutet kom skulle ha föredragit en liten jordväg och de där träden invid sjön som kallas för Femmilaskogen.

Trots att merparten av Ruth Crawfords bakgrundsforskning – hennes *utredning* – var inriktad på Harlow, där hennes huvudpersoner växte upp, finns där inga hotell, inte ens några rum att hyra, så som operationsbas använde hon Gatewaymotellet i Castle Rock. I Harlow finns faktiskt ett seniorboende, och där intervjuade Ruth en man vid namn Alden Toothaker, som gick i skolan tillsammans med pappa och hans vän. Det var Alden som talade om för henne hur Dave fick sitt smeknamn. Han hade alltid en tub Lucky Tiger Butch Wax i fickan och använde den flitigt för att håret i hans helikopterplatta skulle stå rakt upp från pannan. Den frisyren hade han (i den mån det glesnande håret räckte) i hela sitt liv. Den blev hans varumärke. Fast när det gäller frågan om han fortfarande hade Butch Wax i fickan när han blivit berömd har jag ingen aning. Jag vet inte ens om det fortfarande tillverkas.

»De gjorde allting tillsammans i grundskolan«, berättade Alden för henne. »De var bara ett par killar som gillade att fiska eller gå på jakt tillsammans med sina pappor. När de växte upp jobbade alla hårt och de väntade sig att få det likadant. Det kan ju hända att ni hittar någon i min ålder som påstår att han visste att de där pojkarna skulle bli något särskilt, men jag gjorde det i alla fall inte. De var precis som alla andra ända tills de inte var det längre.«

Laird och Butch gick i high school i Gates Falls. De blev placerade i det som på den tiden kallades utbildning med allmän inriktning och som var avsett för dem som inte tänkte gå vidare till college. Det var ingen som hävdade att de inte var tillräckligt begåvade; den saken togs bara för given. De läste ämnen som hette vardagsmatematik och affärsengelska, där flera sidor av läroboken ägnades åt att förklara hur man vek ett affärsbrev rätt, med diagram. De tillbringade mycket tid i träslöjden och i bilverkstaden. Båda spelade fotboll och basket, fast min pappa ägnade mest tid åt att sitta på bänken. När de gick ut den 8 juni 1951 hade de båda B i snittbetyg.

Dave LaVerdiere började arbeta tillsammans med sin far, som var rörmokare. Laird Carmody och hans pappa lagade gamla bilar ute på familjens gård och sålde dem vidare till Peewees bilmarknad i Gates Falls. Dessutom hade de ett grönsaksstånd vid Portland Road som drog in rejält med pengar.

Farbror Butch kom inte särskilt bra överens med sin far och till slut började Dave jobba ensam, fixade avlopp, lade rör och grävde ibland brunnar i både Gates Falls och Castle Rock. (Hans far fick alla sådana jobb i Harlow och tänkte knappast dela med sig av dem.) År 1954 bildade de två vännerna åkeriet L & D. Mest fick de åka till soptippen med de sommarboendes torrdass. År 1955 *köpte* de soptippen och samhället gladdes åt att bli av med den. De städade upp, höll skräpbränningen under kontroll, inrättade ett primitivt återvinningsprogram och såg till att tippen var fri från skadedjur.

Staden gav dem ett stipendium som blev ett välkommet tillskott till deras normala arbetsinkomster. Genom att sälja metallskrot, i synnerhet koppartråd, tjänade de ännu mer. De som bodde i Harlow kallade dem för Soptvillingarna, men Alden Toothaker (och andra åldringar med intakt minne) försäkrade Ruth Crawford att det var ett harmlöst skämt och att de inte tog illa upp.

Tippen var omkring fem tunnland och omgavs av ett högt plank. På det målade Dave bilder som återgav livet i staden, allt fler scener för varje år. Planket är borta sedan länge (och tippen har börjat sortera och kallas numera för en deponi), men det finns foton. De där målningarna påminner om Daves senare verk. Där fanns vaddstickningskooperativ som smälte samman med basebollmatcher, basebollmatcher som smälte ihop med karikatyrer av sedan länge försvunna Harlowbor, scener från vårsådd och höstskörd. Alla aspekter av småstadslivet fanns återgivna, men dessutom lade farbror Butch till Jesus och hans apostlar (sist i ledet kom Judas med skadeglatt flin i ansiktet). Inget av scenerierna var egentligen särskilt enastående, men de sprudlade av färgrikedom och gott humör. Man kan kanske säga att de var *förebud*.

Kort efter farbror Butchs död såldes en LaVerdieremålning för tre miljoner dollar. Den föreställde Elvis Presley och Marilyn Monroe som hand i hand promenerade längs den sågspånstäckta mittgången på ett småstadstivoli. Tavlan var tusen gånger bättre än farbror Butchs målningar på soptippsplanket, men den skulle ha passat in där: samma knäppa humor parad med en underströmning av uppgivenhet och – kanske – förakt. Daves soptippsmålningar var knoppen; *Elvis & Marilyn* var den utslagna blomman.

Farbror Butch gifte sig aldrig, men det gjorde pappa. I high school hade han haft en flickvän som hette Sheila Wise, som efter examen gav sig i väg till Vermont State Technical College. När hon kom tillbaka för att undervisa i femte och sjätte klass i Harlow fick pappa till sin förtjusning veta att hon fortfarande var ogift. Så

han lade an på henne och fick henne. De gifte sig i augusti 1957. Dave LaVerdiere var pappas best man. Jag dök upp ett år senare och pappas bästa vän blev min farbror Butch.

I en recension av pappas första bok, *Åskstormen*, skrev kritikern så här: »Det händer inte mycket på de första ungefär hundra sidorna i mr Carmodys spänningsfyllda berättelse, men trots det dras läsaren vidare i texten, för den är fylld av violinmusik.«

Det tyckte jag var ett finurligt sätt att uttrycka saken. Ruth Crawford fick inte höra mycket violinmusik; den bakgrundsbild hon fick av Alden och andra i trakten visade två män som båda var hyggliga och rakryggade och i stort sett genomhederliga. De var landsbygdsmän och levde landsbygdsliv. Den ene var gift och den andre var det som på den tiden kallades för en inbiten ungarl, men trots det finns inte minsta antydning till skandaler vad beträffade hans privatliv.

Daves yngre syster Vicky gick faktiskt med på att bli intervjuad. Hon talade om för Ruth att Dave då och då »åkte in till stan« – vilket betydde Lewiston – för att besöka öl- och dansklubbarna på nedre delen av Lisbon Street. »Han slog runt på Holly«, sa hon, och menade Holiday Lounge (numera nedlagd sedan länge). »Helst åkte han dit om Little Jonna Jaye uppträdde där. Han var upp över öronen förälskad i henne. Fast *henne* fick han aldrig med sig hem, sådan tur hade han inte. Men han kom då inte alltid hem ensam.«

Där gjorde Vicky en paus, sa Ruth senare till mig, och tillade sedan: »Jag vet nog vad ni kanske tror, miss Crawford, för det tror ju de flesta nuförtiden om någon man lever utan längre förhållanden med kvinnor, men så var det inte. Min bror blev kanske en berömd konstnär, men inte fan var han någon *bög*.«

De två männen var omtyckta, det sa alla. Och de var goda grannar. När Philly Loubird fick en hjärtattack med bara halva fältet slaget

och ett åskväder på väg tog pappa honom till sjukhuset i Castle Rock medan Butch trummade ihop några av sina sophämtarkompisar och slog klart fältet innan de första dropparna föll. De var medlemmar i traktens frivilliga brandkår och bekämpade gräsbränder och då och då en husbrand. Hade pappa inte för många bilar att reparera eller för mycket att göra på soptippen gick han runt tillsammans med min mor och samlade in pengar till det som på den tiden kallades för fattighjälpen. De tränade juniorlag. De stod tillsammans vid grillen på den frivilliga brandkårens grillmiddag på våren och vid kycklinggrillningen som markerade sommarens slut.

Bara två lantisar som levde sina lantliga liv.

Utan violinmusik.

Tills en hel orkester plötsligt började spela.

Mycket av det här visste jag redan. Jag fick veta mer av Ruth Crawford själv på Korner Koffee Kup, mitt över gatan från Gateway Motel och bara ett kvarter från posten. Det var dit pappa fick sin post, för det mesta var det en hel massa. Jag stannade alltid till på fiket när jag hade hämtat hans post. Kaffet på Kopen är okej, varken bra eller dåligt, men deras engelska blåbärsmuffins? Finns inga bättre.

Jag höll på att gå igenom posten, sortera bort skräpet från läs-värdheterna, när någon frågade: »Får jag slå mig ner?»

Det var Ruth Crawford. Hon såg slank och vältränad ut i vita långbyxor, en rosa topp och matchande munskydd – det här hände under det första covidåret. Hon höll redan på att glida in på andra sidan av båset, och det fick mig att skratta till. »Du ger visst aldrig upp?»

»Ingen skön jungfru har fått Nobelpriset för att vara timid«, sa hon och tog av sig munskyddet. »Hur är kaffet här?»

»Inte så illa. Som du måste veta, eftersom du bor på andra sidan

gatan. Deras muffins är bättre. Men det blir fortfarande ingen intervju. Beklagar, ms Crawford, jag kan bara inte.»

»Ingen intervju, okej. Allt du säger är strikt konfidentiellt.»

»Vilket betyder att du inte kan använda det.»

»Det är precis vad det betyder.»

Servitrisen kom – Suzie McDonald. Jag frågade henne om hon fortfarande tog sina kvällskurser. Hon log bakom munskyddet och sa att hon gjorde det. Ruth och jag beställde kaffe och engelska muffins.

»Känner du *alla* i de här tre samhällena?» frågade Ruth när Suzie hade gått.

»Nej, inte alla. Jag kände fler förr, och många fler medan jag fortfarande var skolchef. Vi sa väl att det här var konfidentiellt?»

»Absolut.»

»Suzie fick barn när hon var sjutton och hennes föräldrar sparkade ut henne. De är metodister. Wesleyaner. Hon flyttade till sin moster i Gates. Sedan dess har hon tagit sin high school-examen och pluggar vid Bates College på distans. Hon vill bli veterinär. Jag tror att hon kommer att klara det, och allt är bra med hennes lilla dotter. Hur har du det själv? Har du kul? Har du fått veta mycket om pappa och farbror Butch?»

Hon log. »Jag har fått veta att din far var en jäkel på att trimma bilar innan han gifte sig med din mor. Jag beklagar sorgen, förresten.»

»Tack.» Fast den där sommaren 2021 hade min mor varit död i fem år.

»Din pappa voltade med en bil han hade lånat av någon bonde och blev av med körkortet på ett år, visste du det?»

Det visste jag inte, och det sa jag.

»Sedan har jag fått veta att Dave LaVerdiere gillade barerna i Lewiston och var förtjust i en sångerska härifrån trakten som kallade sig för Little Jonna Jaye. Och att han slutade rösta på

republikanerna efter Watergate, men att din far höll fast vid dem.«

»Ja, pappa kommer att rösta på republikanerna så länge han lever. Men ...« Jag lutade mig närmare. »Fortfarande konfidentiellt?»

»Definitivt!« Hon log, men hennes ögon lyste av nyfikenhet.

Jag sänkte rösten nästan till en viskning. »Andra gången röstade han inte på Trump. Han kunde inte förmå sig till att rösta på Biden, men han hade fått nog av Donald. Fast det väntar jag mig att du tar med dig i graven.«

»Jag svär. Jag har fått veta att Dave vann pajätningstävlingen på byfesterna alla år från 1960 till 1966, när han slutade tävla. Och att din far satt på den där pallen som tippade honom i vattnet om någon träffade målet med en boll vid skördefesterna ända fram till 1972. Det finns roliga bilder på honom i en sådan där gammaldags baddräkt och med plommonstop ... vattentåligt, antar jag.«

»Det var fruktansvärt pinsamt«, sa jag. »Du anar inte hur mycket de retade mig för det i skolan.«

»Jag har också fått veta att när Dave for västerut packade han allt han ansåg sig behöva i sadelväskorna på sin Harley-Davidson och bara drog. Dina föräldrar sålde allt annat han ägde på en trädgårdsloppis och skickade honom pengarna. Och din far sålde hans hus åt honom.«

»Med rejäl vinst«, sa jag. »Vilket var tur, för vid det laget målade farbror Butch på heltid och det var de pengarna han levde på tills han började sälja sina tavlor.«

»Och vid det laget skrev din far på heltid.«

»Ja, men han skötte fortfarande tippen. Det gjorde han tills han sålde tillbaka den till kommunen i början på nittioalet. Det var då de gjorde om den till deponi.«

»Han köpte Peewees bilfirma också och sålde den. Och skänkte inkomsten till kommunen.«

»Verkligen? Det har han aldrig talat om för mig.« Fast jag var säker på att mamma visste det.

»Men han gjorde det, och varför inte? Han behövde väl knappast pengarna. Vid det laget försörjde han sig på att skriva och allt det lokala var bara en hobby.«

»Goda gärningar«, sa jag, »är aldrig någon hobby.«

»Var det din far som lärde dig det?«

»Min mor.«

»Vad tyckte *hon* om hur allt plötsligt förändrades? För att nu inte tala om hur din farbror Butch förändrade sin tillvaro?«

Jag funderade på frågan medan Suzie kom med kaffet och våra muffins. »Uppriktigt sagt vill jag helst inte prata om det, ms Crawford.«

»Säg Ruth.«

»Visst, Ruth . . . men jag vill fortfarande inte prata om det.«

Hon bredde smör på sin muffin. Hon såg på mig med ett slags skarpögd förundran – jag vet inget annat sätt att uttrycka det – som gjorde mig illa berörd.

»Det jag har räcker till en okej text som jag kan sälja till *Yankee Magazine*«, sa hon. »Tiotusen ord fulla av lokalfärg och roande anekdoter. En massa sådant där dialektalt trams och talesätt från Maine som folk gillar, som *Se glad ut och pussa en gris*. Jag har foton på Dave LaVerdieres soptippsmålningar. Jag har foton på din far, den berömde författaren, i baddräkt från tjugotalet, medan folk försöker dumpa honom i en balja vatten.«

»Två dollar för tre bollar i Doppståndet. All vinst till lokal välgörenhet. De hurrade varenda gång han plumsade i.«

»Jag har foton på när de serverade kyckling till turister och sommarboende. Båda två har förkläde och kockmössa där det står DU FÅR KYSSA KOCKEN.«

»Det var det många kvinnor som gjorde.«

»Jag har fiskehistorier, jakthistorier, goda gärningar – som när de bärgade höet åt den där mannen som fick en hjärtattack. Jag kan historien om när Laird blev av med körkortet. Allt det där

har jag redan, men jag har *ingenting*. Det vill säga ingenting med någon riktig substans. Folk älskar att berätta historier om dem – Jag kände Laird Carmody *innan*, Jag kände Butchie LaVerdiere *innan*, men ingen av dem kan förklara vad de *blev*. Förstår du vad jag är ute efter?»

Jag sa att jag förstod.

»Du måste veta en del av det, Mark. Vad i helvete var det som *hände*? Kan du inte tala om det för mig?»

»Det finns inget att berätta«, sa jag. Jag ljög, och det tror jag att hon visste.

Jag minns ett telefonsamtal jag fick på hösten 1978. Studenthemmets föreståndarinna (på den tiden fanns det faktiskt sådana) kom flåsande upp till tredje våningen i Roberts Hall för att säga mig att hon hade min mor i luren och att hon lät upprörd. Jag skyndade mig ner till mrs Hathaways lilla lägenhet, orolig för vad jag kanske skulle få höra.

»Mamma? Är allt som det ska?»

»Ja. Nej. Jag vet inte. Någonting har hänt med din far medan de var ute på jakt i Femmilaskogen.« Och sedan, som en eftertanke: »Och med Butch.«

Magen sjönk och det kändes som om testiklarna drog sig upp för att möta den. »Har de varit med om en olycka? Är de skadade? Har någon av dem . . . « Jag kunde inte ens avsluta meningen, som om jag skulle ta livet av en av dem genom att fråga om någon dött.

»De är okej. Fysiskt. Men någonting har hänt. Din far ser ut som om han har sett ett spöke. Och Butch . . . han ser likadan ut. De säger att de kom vilse, men det är struntprat. De båda känner Femmilaskogen utan och innan. Jag vill att du kommer hem, Mark. Inte nu genast, men till helgen. Du lyckas kanske få ur honom vad som har hänt.«

Men när jag frågade envisades pappa med att de bara hade gått

vilse och sedan till slut lyckats hitta tillbaka till ån Jilasi Creek (en feluttalad, amerikaniserad version av mi'kmaqfolkets ord för Var hälsad) och kommit ut ur skogen bakom Harlows begravningsplats, hur bra som helst.

Det där tramset trodde jag lika lite på som mamma gjort. Jag for tillbaka till college och före jullovet fick jag en fruktansvärd tanke i skallen: att en av dem hade skjutit en annan jägare – något som händer flera gånger om året under jaktsäsongen – och att han hade dött och de hade begravt honom i skogen.

På julaftonskvällen, när mamma hade gått och lagt sig, lyckades jag äntligen samla mod att fråga honom om det låg något i min misstanke. Vi satt i vardagsrummet och tittade på granen. Pappa såg häpen ut . . . och sedan skrattade han. »Herregud, nej! Skulle någonting sådant ha hänt så skulle vi ha rapporterat det och tagit vårt straff. Vi kom bara vilse. Det händer de bästa av oss, grabben.«

Jag mindes min mors ord och sa det nästan högt: Struntprat.

Pappa hade torr humor, och visade det aldrig mer öppet än när hans revisor kom farande från New York – det här var ungefär samtidigt som pappas sista roman kom ut – och talade om för honom att han var värd strax över tio miljoner dollar. Det var inte i närheten av vad J. K. Rowling har tjänat (eller ens James Patterson), men det var en hel del. Pappa funderade på saken och sa sedan: »Jag antar att böcker gör betydligt mer än klär väggarna.«

Revisorn såg oförstående ut, men jag förstod anspelningen och skrattade.

»Jag kommer inte att lämna dig fattig, Markey«, sa pappa.

Han måste ha sett min grimas, eller insåg kanske bara undermeningen i det han sagt. Han lutade sig fram och klappade mig på handen, som han gjorde när jag var barn och något bekymrade mig.

Något barn var jag inte längre, men ensam var jag. År 1988 gifte jag mig med Susan Wiggins, som var jurist vid distriktsåklagarämbetet. Kort före vår tolfte bröllopsdag (jag hade köpt ett pärlhalsband åt henne) talade hon om att hon tänkte lämna mig eftersom hon hade träffat en annan. Det finns förstås mycket mer att berätta, det antar jag att det alltid gör, men mer än så behöver ni inte veta, för den här historien handlar inte om mig – inte egentligen. Men när pappa sa det där om att inte lämna mig utfattig, var det *jag* undrade – det jag tror att vi båda tänkte – vem *jag* skulle lämna de där tio miljonerna (eller det som fanns kvar av dem) till när min tid kom.

Förmodligen till Maines nittonde administrativa skoldistrikt. Skolor behöver ju alltid pengar.

»Du måste veta«, sa Ruth till mig den där dagen på kaféet. »Du *måste*. Och kom ihåg att det här samtalet är konfidentiellt.«

»Konfidentiellt eller inte så vet jag faktiskt inte«, sa jag. Allt jag visste var att någonting hände pappa och farbror Butch i november 1978, medan de var ute på sin årliga jaktutflykt. Efteråt blev pappa bestsellerförfattare till tjocka romaner, sådana som kritikerna gärna kallade tegelstenar, och Dave LaVerdiere blev berömd först som illustratör och sedan som en målare »som kombinerar Frida Kahlos surrealism med Norman Rockwells amerikanska idyller« (tidskriften *ArtReview*).

»De träffade kanske djävulen i någon vägkorsning«, sa hon. »Som det sägs om den där musikern Robert Johnson. Och sålde sina själar till honom i utbyte mot framgång.«

Jag skrattade, fast jag skulle ljuga om jag påstod att jag inte då och då hade tänkt samma tanke, oftast under stormiga sommarnätter när åskmullret höll mig vaken. »I så fall måste deras kontrakt ha gällt mycket längre än sju år. Pappa gav ut sin första bok 1980, samma år som *Time* hade farbror Butchs porträtt av John Lennon på omslaget.«

»Så LaVerdiere fick nästan fyrtio år«, sa hon tankfullt. »Och din pappa har dragit sig tillbaka men är fortfarande på topp.«

»På topp är nog att ta i«, sa jag och tänkte på de nedpissade lakan jag bytt åt honom samma morgon innan jag gav mig i väg till Castle Rock. »Men han är åtminstone i gång. Hur är det med dig? Hur länge tänker du stanna kvar här ute i spenaten och rota efter någon skandal om Carmody och LaVerdiere?«

»Det var väl ändå rätt tarvligt sagt?«

»Ursäkta. Jag försökte bara vara lustig.«

Hon hade ätit upp sin muffin (jag sa väl att de är goda) och höll på att mosa ihop de sista smulorna med pekfingret. »En eller ett par dagar till. Jag vill åka tillbaka till det där vårdhemmet i Harlow och prata med LaVerdieres syster igen, om hon går med på det. Jag kommer att kunna skriva något som går lätt att sälja om det här, men det blir absolut inte den text jag hade hoppats på.«

»Det du hoppades på är kanske något som inte finns. Kreativitet går kanske helt enkelt inte att förklara.«

Hon rynkade på näsan. »Ju mer metafysik, desto sämre soppa. Får jag bjuda på det här?«

»Nej.«